

Subdurale bloeding

Wat is een subdurale bloeding?

Een subdurale bloeding is een bloeding tussen het harde hersenvlies en de hersenen in.

Hoe wordt een subdurale bloeding ook wel genoemd?

Een subdurale bloeding wordt ook wel een subduraal hematoom genoemd. De term sub betekent onder, dura is het medische woord voor het harde hersenvlies en hematoom het medische woord voor een bloeding.

Hoe vaak komt een subdurale bloeding voor bij kinderen?

Het is niet goed bekend hoe vaak een subdurale bloeding voor komt bij kinderen, geschat wordt dat ongeveer één op de 4000-8000 kinderen in Nederland een subdurale bloeding heeft doorgemaakt.

Bij welke kinderen wordt een subdurale bloeding gezien?

Een subdurale bloeding wordt vaak gezien bij kinderen die een ongeval met letstel van het hoofd hebben doorgemaakt. Helaas wordt het nog al eens gezien als gevolg van kindermishandeling bij jonge kinderen onder de twee jaar. Een subdurale bloeding kan bij kinderen met problemen van de bloedstolling ook ontstaan na een gering letstel van het hoofd.

Wat zijn de verschijnselen van een subdurale bloeding?

Variatie

Een kleine subdurale bloeding hoeft geen verschijnselen te geven . Wanneer het subdurale hematoom groter wordt, gaat het druk uitoefenen op de hersenen waardoor verschijnselen kunnen ontstaan. Niet alle kinderen hebben dezelfde verschijnselen. De meest voorkomende klachten als gevolg van een subdurale bloeding zijn hoofdpijn, misselijkheid, braken, sufheid, problemen met zien, problemen met praten of met lopen.

Hoofdpijn

De meeste kinderen met een subdurale bloeding hebben hoofdpijnklachten. De ruimte in de schedel is namelijk beperkt en het bot van de schedel kan niet naar buiten toe uitzetten. Een subdurale bloeding zal ruimte innemen, waardoor de druk in de schedel omhoog gaat. Hoe groter de subdurale bloeding, hoe meer ruimte deze in wil nemen, hoe hoger de druk in de schedel wordt. De verhoogde druk in de schedel veroorzaakt heftige hoofdpijnklachten, die vaak samen gaan met misselijkheid en braken.

Sufheid

Door de verhoogde druk in de schedel kunnen kinderen met een subdurale bloeding ook niet meer zo goed reageren op hun omgeving. Ze worden suf en slaperig. Bij een ernstige subdurale bloeding kunnen kinderen ook helemaal buiten bewustzijn raken en in coma zijn.

Prikkelbaarheid

Een deel van de kinderen met een subdurale bloeding gedraagt zich heel geprikkeld, ze huilen veel en zijn niet goed te troosten. Vaak bewegen ze onrustig en willen ze niet rustig blijven liggen.

Uitvalsverschijnselen

Een subdurale bloeding zal ruimte innemen in de schedel. Omdat deze ruimte er niet is, zullen de hersenen aan de kant gedrukt worden door de subdurale bloeding. Hierdoor kan een deel van de hersenen niet meer goed functioneren. De functies die geregeld worden door het deel van de hersenen dat samen gedrukt wordt, kunnen uitvallen. Welke klachten hierdoor ontstaan, zal afhangen van welk deel van de hersenen met welke functies samengedrukt gaat worden. Veel voorkomende problemen zijn problemen van wazig zien aan een kant van beide ogen, problemen met praten en slikken, problemen met het bewegen van een arm of been, problemen met het gevoel in het lichaam of problemen met het bewaren van het evenwicht.

Epilepsieaanvallen

De subdurale bloeding kan de hersenen gevoeliger maken voor het ontstaan van epileptische aanval. Er kunnen verschillende soorten epileptische aanvallen optreden. Epilepsie-aanvallen kunnen zowel kort na het ontstaan van de subdurale bloeding voorkomen, maar ze kunnen ook pas enkele weken tot maanden na het doormaken van een subdurale bloeding ontstaan.

Pasgeborenen

Bij pasgeborenen zijn de symptomen van een subdurale bloeding lang niet altijd opvallend. Epilepsieaanvalletjes zijn vaak een van de eerste tekenen van een subdurale bloeding. Ook stil gedrag en geprikkeldheid kunnen tekenen zijn van een subdurale bloeding bij pasgeboren kinderen. Net als kortdurende periodes van niet ademen (apneu's), hartslagvertragingen, voedingsproblemen, spugen, temperatuurschommelingen.

Wat is de oorzaak van een subdurale bloeding?

Scheuren van een ader

Een subdurale bloeding ontstaat door een scheur in een ader in de ruimte tussen het harde hersenvlies en de hersenen in. Door de scheur in de ader hoopt zich bloed op in de ruimte tussen het harde hersenvlies (dura) en de hersenen. Een subdurale bloeding zit dus niet in de hersenen zelf, maar buiten de hersenen.

Ongeval

Meestal ontstaat een subdurale bloeding door een ongeval waarbij het hoofd betrokken is. Een kinderhoofdje is kwetsbaar omdat het relatief groot en zwaar is ten op zichte van het kinderlijfje.

Een subdurale bloeding zal niet zomaar ontstaan, daarvoor zal een flink letsel van het hoofd nodig zijn. Bij kleine kinderen en baby's die hard door elkaar geschud worden, kunnen ook subdurale bloedingen ontstaan, dit wordt het shaken baby syndroom genoemd.

Geboorte

Tijdens een moeizame bevalling waarbij er veel kracht op het hoofd is uitgeoefend om de baby geboren te laten worden, of als gevolg van het gebruik van een vacuümpomp kunnen ook subdurale bloedingen ontstaan.

Bloedingsneiging

Bij kinderen met een verhoogde bloedingsneiging bijvoorbeeld door een stollingsstoornis van het bloed of door het gebruik van bloedontstollende medicijnen kan een geringer letsel van het hoofd al zorgen voor het ontstaan van een subdurale bloeding.

Stofwisselingsziekten

Bij bepaalde stofwisselingsziekten kunnen spontaan subdurale bloedingen ontstaan. Het gaat dan bijvoorbeeld om de ziekte glutaar acidurie type I.

Vaatafwijking

Een klein deel van de subdurale bloedingen bij kinderen wordt veroorzaakt door een vaatafwijking met afwijkende bloedvaatjes die spontaan zijn gaan bloeden in de subdurale ruimte.

Hoe wordt de diagnose subdurale bloeding gesteld?

Verhaal en onderzoek

Op grond van het verhaal van een kind en de bevindingen bij onderzoek kan worden vermoed dat er iets in het hoofd aan de hand is. Er bestaan verschillende aandoeningen die allemaal het zelfde beeld als een subdurale bloeding kunnen geven.

CT-scan

Met behulp van een CT-scan kan snel een beeld van de hersenen in de schedel worden verkregen. Op de CT-scan is dan een subdurale bloeding te zien. Een subdurale bloeding heeft een specifieke vorm. Soms kunnen hele verse subdurale bloedingen niet goed zichtbaar zijn op een CT-scan, maar wel op een meer gedetailleerdere MRI-scan.

Bloedonderzoek

Wanneer een kind een subdurale bloeding heeft zonder duidelijk aanwijsbare reden, zal vaak bloedonderzoek plaats vinden naar aandoeningen die een gestoorde bloedstolling geven en naar bepaalde stofwisselingsziekten.

Hoe wordt een subdurale bloeding behandeld?

Afwachten

Een kleine subdurale bloeding die nauwelijks op de hersenen drukt en geen klachten veroorzaakt, hoeft niet behandeld te worden. Het lichaam is in staat om een kleine bloeding vanzelf in de loop van enkele weken op te ruimen. Het kind met een subdurale bloeding zal wel goed in de gaten gehouden moeten worden in een ziekenhuis, om te beoordelen of de subdurale bloeding niet groter gaat worden en als nog een behandeling nodig heeft.

Dexametason

Soms wordt het medicijn dexametason gegeven om de druk in de hersenen als gevolg van een kleine subdurale bloeding te verminderen, zodat een operatie niet nodig is.

Operatie

Wanneer een subdurale bloeding veel klachten veroorzaakt en de hersenen samendrukt en verplaatst, zal er vaak gekozen worden voor een operatie. Tijdens de operatie wordt door middel van een of twee kleine boorgaatjes in het bot het bloed uit de ruimte onder de hersenvliezen verwijderd. Daarna wordt de ruimte schoongespoeld. Soms wordt er voor gekozen om een slangetje (drain) achter te laten waardoor in de uren na de operatie nog restantjes van de bloeding kunnen worden afgevoerd.

Soms lukt het niet om op deze manier de bloeding voldoende te verwijderen. Zeker wanneer er zogenaamd schotjes zijn ontstaan in de bloeding als gevolg van de bloedstolling, lukt het vaak niet om al het bloed te verwijderen via een of twee boorgaatjes. Dan kan er voor gekozen worden om een luikje in het schedelbot te maken, dit tijdelijk te verwijderen en vervolgens al het bloed weg te halen. Daarna wordt het luikje weer vastgezet.

Ziekenhuis

Kinderen met een subdurale bloeding zullen goed in de gaten moeten worden gehouden in het ziekenhuis. Afhankelijk van de ernst van de bloeding, zal dit gebeuren op een kinderafdeling of op een kinderintensive care afdeling. Bij kinderen die als gevolg van een subdurale bloeding comateus zijn, kan het nodig zijn om bepaalde lichaamsfuncties te ondersteunen of over te nemen. Zo kan het tijdelijk nodig zijn dat het kind aan de beademingsmachine ligt.

Medicijnen tegen epilepsie

Bij kinderen met epilepsieaanvallen die later dan een week na het ontstaan van de subdurale bloeding ontstaan, worden vaak medicijnen voorgeschreven die nieuwe epilepsieaanvallen kunnen voorkomen.

Fysiotherapie

Met behulp van een fysiotherapeut kunnen de spieren bij krachtsverlies weer getraind worden en kan het kind geleidelijk aan leren zelf weer te kruipen, zitten, staan en lopen.

Logopedie

De logopediste kan allerlei oefeningen geven om het praten en slikken weer te verbeteren. Ook kan ze alternatieve manieren van communiceren aanbieden bijvoorbeeld door het communiceren met een plaatjesboek.

Sondevoeding

Bij kinderen met een subdurale bloeding die grote problemen met slikken hebben, kan het tijdelijk nodig zijn om sondevoeding te gaan geven. Dit om complicaties van verslikken zoals een longontsteking te voorkomen.

Ergotherapie

De ergotherapeut kan het kind weer leren om zich zelf te redden. Ook kan de ergotherapeut advies geven over hulpmiddelen die het zelfstandig functioneren weer makkelijker maken. Zo bestaat er aangepast bestek, aangepaste borden en bekertjes. Een ergotherapeut kan ook advies geven over een geschikte rolstoel.

Revalidatiearts

Een revalidatiearts coördineert de verschillende therapievormen. Tijdens de herstelfase kunnen kinderen allerlei soorten therapie krijgen om het herstel te bevorderen in het revalidatiecentrum.

Begeleiding

Begeleiding van ouders en kinderen van een kind die een subdurale bloeding hebben doormaakt is heel belangrijk. Lotgenotencontact kan hierbij erg belangrijk zijn.

Via het forum van deze kinderneurologie pagina kunt u in contact komen met andere ouders die ook een kind hebben wat een herseninfarct heeft doorgemaakt.

Een maatschappelijk werkende of een psycholoog kunnen begeleiding geven bij het verwerken van besef dat uw kind een subdurale bloeding heeft en de consequenties die dat heeft voor uw kind en voor de rest van het gezin.

Wat betekent een subdurale bloeding voor de toekomst van het kind?

Herstel

In de weken na het ontstaan van de subdurale bloeding zal geleidelijk aan herstel gaan optreden. Bij sommige kinderen gaat het herstel vlot, bij anderen gaat het veel langzamer. Dit hangt ook sterk af van de grootte van de subdurale bloeding en de conditie van het kind. Het herstel gaat in de eerste maanden na een subdurale bloeding het snelst, daarna gaat het herstel in een langzamer tempo. Met behulp van therapie en revalidatie zal geprobeerd worden dit herstel zo goed mogelijk te laten verlopen en het kind hier zo goed mogelijk met de beperkingen leren om te gaan.

Subdurale bloedingen na de geboorte herstellen in het algemeen spontaan zonder duidelijke restverschijnselen.

Restverschijnselen

Het herstel na een subdurale bloeding is lang niet altijd volledig. De herstelmogelijkheden hangen af van de grootte en de plaats van de subdurale bloeding en van de andere hersenbeschadiging die ontstaan zijn tegelijk met de subdurale bloeding. Klachten die twee jaar na het ontstaan van de subdurale bloeding nog aanwezig zijn, zijn meestal blijvend.

Bij 3 tot 6 van de 10 kinderen is er sprake van een redelijk tot goed herstel waarbij zij weer zelfstandig kunnen functioneren.

Overlijden

Een deel van de kinderen met een ernstige subdurale bloeding heeft dusdanig grote problemen dat zij komen te overlijden als gevolg van de subdurale bloeding. Meestal komt is dit het gevolg van andere hersenbeschadigingen die opgelopen zijn samen met de subdurale bloeding. Dit is ongeveer bij een op de tien kinderen met een subdurale bloeding het geval.

Problemen met leren

Een groot deel van de kinderen die een subdurale bloeding heeft doorgemaakt, houdt als restverschijnsel van de subdurale bloeding problemen met leren, het geheugen, de aandacht en de concentratie over. Ook komen gedragsproblemen als hyperactiviteit en impulsiviteit vaker voor bij kinderen die een subdurale bloeding hebben doorgemaakt.

Epilepsie

Een op de twee tot vier kinderen die een subdurale bloeding hebben doorgemaakt, ontwikkelt op latere leeftijd epilepsie. Er kan jaren zitten tussen het optreden van de subdurale bloeding en het optreden van de eerste epilepsieaanvallen.

Subdurale vochtophoping

Bij een deel van de kinderen ontstaat in de loop van weken na het ontstaan van een subdurale bloeding een nieuwe vochtophoping op de plaats waar eerst de subdurale bloeding zat. Deze vochtophoping ontstaat doordat achtergebleven eiwitten na de subdurale bloeding vocht aantrekken en zo een nieuwe vochtophoping geven. Deze vochtophoping wordt een hygroom genoemd. Het hygroom kan dezelfde klachten geven als een subduraal hematoom, vaak is dan ook een nieuwe operatie nodig.

Nieuwe subdurale bloeding

De meeste subdurale bloedingen bij kinderen ontstaan als gevolg van een ongeval en niet zonder aanwijsbare reden. Zonder nieuw ongeval zal er geen nieuwe subdurale bloeding ontstaan. Kinderen met een probleem van de bloedstolling kunnen na een relatief eenvoudig letsel al een subdurale bloeding ontwikkelen. Zij blijven dus kwetsbaar voor het ontstaan van nieuwe subdurale bloedingen.

Hebben broertjes en zusjes ook een vergrote kans om een herseninfarct te krijgen?

De meeste subdurale bloedingen bij kinderen ontstaan als gevolg van een ongeval. Broertjes en zusjes zullen dan ook geen vergrote kans hebben om zelf ook een subdurale bloeding te krijgen.

Links en verwijzingen

www.cva-samenverder.nl

www.nah-info.nl/kinderen

Referenties

1. Jayawant S, Parr J. Outcome following subdural haemorrhages in infancy. *Arch Dis Child.* 2007;92:343-7.
2. Hadzikaric N, Al-Habib H, Al-Ahmad I. Idiopathic chronic subdural hematoma in the newborn. *Childs Nerv Syst.* 2006;22:740-2.
3. Powers CJ, Fuchs HE, George TM. Chronic subdural hematoma of the neonate: report of two cases and literature review. *Pediatr Neurosurg.* 2007;43:25-8.

Laatst bewerkt op 8 september 2007

Auteur: JH Schieving